

Nr 64.

Godkänd av första kammaren den 5 april 1916.

Godkänd av andra kammaren den 5 april 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anvisande av anslag till byggande av fiskehamnar samt i ämnet väckta motioner.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 24.)

Till Konungen.

I punkt 59 under nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels*, med ändring av sitt år 1912 fattade beslut i fråga om anslag å 30,000 kronor för utförande

av vissa arbeten vid Barsebäcks hamn under vissa då angivna villkor, besluta, att denna hamn skall upptagas bland dem, vilkas byggande skall äga rum uteslutande på statens bekostnad, samt att det till denna hamn beviljade anslaget skall sammanslås med det år 1911 av riksdagen beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa utav fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar och utgå för samma ändamål samt under enahanda villkor som detta; *dels ock*, vid bifall härtill, av det sålunda sammanslagna anslaget å 2,818,000 kronor å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 590,000 kronor, att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avseändras för det gemensamma behovet.

Sedan riksdagen år 1905 med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning beviljat anslag för verkställande av undersökning av de lokala förhållandena å Sveriges kuster med hänsyn till behovet av och betingelserna för anläggning av nya och förbättring av redan befintliga fiske- och mindre hamnar, förordnade Kungl. Maj:t den 16 juni 1905, att en kommission skulle tillsättas med uppdrag att företaga en sådan undersökning samt avgiva utredning i ämnet.

Uti sitt i februari år 1909 avgivna betänkande framställde fiskehamnskommissionen förslag därom, att staten skulle själv bygga och för framtiden underhålla hamnanläggningar, huvudsakligen för fiskets behov, vid 44 närmare angivna platser utmed rikets kuster ävensom att staten därjämte skulle lämna ett anslag en gång för alla till hamnarbeten å 35 andra platser, varest hamnarna skulle under väg- och vattenbyggnadsstyrelsens kontroll byggas och för framtiden underhållas av intressenterna själva. Statens kostnader beräknades inalles till 5,885,100 kronor.

Av omförmälda 79 hamnar vore emellertid, enligt kommissionens åsikt, 31 av beskaffenhet att böra i första hand komma till utförande. Återstående 48 hamnar skulle däremot kunna anstå och utföras först i andra hand. Av nämnda 31 hamnar skulle 24 anläggas och underhållas av staten men de 7 övriga av intressenterna själva med statsbidrag till anläggningskostnaden. Den ordningsföljd, vari berörda 31 hamnar enligt kommissionens uppfattning borde komma i fråga att byggas, och de av kommissionen härför beräknade kostnaderna framgå av följande förteckning, i vilken namnen på hamnar, som skulle erhålla statsbidrag allenast en gång för alla, kursiverats:

	Kronor.	Kronor.
1. Träslöv, Hallands län	315,000	—
2. Glommen » »	292,000	—
3. Grundsund, Göteborgs och Bohus län	224,000	—
4. Kivik, Kristianstads län	67,000	—
5. Hönö-Klåva, Göteborgs och Bohus län.....	99,000	—
6. Gislöv, Malmöhus län	174,000	—
7. Grönhögen, Kalmar län.....	136,000	—
8. Hällevik, Blekinge län	259,000	—
9. Nordersund » »	58,700	—
10. Herrevik, Gottlands »	155,000	—
11. Smögenholmarna, Göteborgs och Bohus län	170,000	—
12. Barsebäck, Malmöhus län.....	—	30,000
13. Råå » »	—	100,000
14. Värskär, Kalmar län.....	45,000	—
15. Byxelkrok » »	217,000	—
16. Prästgrundet, Gävleborgs län	—	10,500
17. Gäddbäcksund, Västernorrlands län	80,000	—
18. Stenshamn, Blekinge län	70,000	—
19. Bergö, Gävleborgs län	30,000	—
20. Fågelsund, Uppsala län	87,000	—
21. Utvalnäs, Gävleborgs län	—	20,000
22. Sanna å Bremön, Västernorrlands län.....	160,000	—
23. Lutterhorn, Gottlands län.....	37,000	—
24. Kapelludden » »	60,000	—
25. Vändborg » »	—	15,000
26. Faludden » »	—	11,000
27. Agö, Gävleborgs län	—	15,000
28. Grisslan, Västernorrlands län.....	10,000	—
29. Stendörren, Södermanlands län.....	5,800	—
30. Långö, Säsundet » »	5,200	—
31. Bokö » »	3,600	—
Summa	2,760,300	201,500

Uti väg- och vattenbyggnadsstyrelsens samt lantbruksstyrelsens den 1 februari år 1910 häröver avgivna gemensamma utlåtande framhöllo ämbetsverken bland annat, att anläggningskostnaden komme att överstiga den beräknade samt för alla 79 hamnarna uppgå till inemot 10 miljoner kronor.

För riksdagen år 1911 framlade Kungl. Maj:t förslag om anslag till byggande av allenast de sex i förteckningen främst upptagna hamnarna, men riksdagen beslöt på förslag av enskilda motionärer byggande av alla de i samma förteckning upptagna 24 hamnar, vilka skulle byggas uteslutande av staten, samt beviljade därtill ett anslag å 2,788,000 kronor (= fiskehamnskommissionens kostnadsberäkning, förhöjd med 1 procent) och anvisade därav å extra stat för år 1912 ett belopp av 232,000 kronor. Byggnadstiden för dessa 24 hamnar beräknades till 12 år.

Även för år 1913 anvisades samma belopp av det år 1911 beviljade anslaget.

På Kungl. Maj:ts förslag anvisades därefter av 1913 års riksdag ett belopp av 464,000 kronor av samma anslag, varjämte riksdagen medgav, att kostnaden för anordnande under byggnadstiden av en särskild hamnavdelning inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen finge utgå av hamnbyggnadsanslaget.

Den 25 april 1913 fastställde Kungl. Maj:t arbetsplaner för hamnbyggnadsarbeten vid Träslöv, Glommen, Kivik och Hönö-Klåva och bemyndigade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att gå i författning om deras utförande på entreprenad. Frågan om Grundsunds hamn underkastades ytterligare utredning.

När dåvarande departementschefen den 14 januari 1914 anmälde frågan om äskande av anslag för detta ändamål för år 1915, framhöll han, att erfarenheten syntes utvisa, att om arbetena skulle fullbordas inom den avsedda tiden av 12 år, därav skulle påkallas vida högre årliga anslag, än som beräknats. En fullständig, tillförlitlig kostnadsberäkning för alla de beslutade hamnanläggningarna hade emellertid då ännu icke hunnit utarbetas. I avvaktan härpå syntes det återstående beloppet, 1,860,000 kronor, av det av riksdagen för ändamålet beviljade anslaget böra fördelas till utgående på tre år. I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för år 1915 anvisa av samma anslag 620,000 kronor, vilket ock bifölls.

Den 20 mars 1914 fastställde Kungl. Maj:t plan för hamnbyggnadsarbetena vid Grundsund och uppdrog åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att låta utföra desamma på entreprenad.

På Kungl. Maj:ts förslag har därefter för innevarande år anvisats 620,000 kronor av det år 1911 beviljade anslaget, varav sålunda hittills anvisats inalles 2,168,000 kronor, så att 620,000 kronor återstå.

Härjämte har riksdagen för år 1913 för utförande av vissa arbeten vid Barsebäcks hamn beviljat ett anslag av 30,000 kronor, varav för samma år anvisats 20,000 kronor. Denna hamn är enligt nu förevarande framställning avsedd att byggas och underhållas av staten.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehåft följande motioner:

dels en inom första kammaren väckt motion nr 24, däri alternativt hemställts, att riksdagen, med bifall i övrigt till Eders Kungl. Maj:ts hemställan under punkt 59 nionde huvudtiteln, med avseende på ordningsföljden för de år 1911 beslutade fiskehamnarnas byggande måtte uttala sig för det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda alternativet, enligt vilket icke endast Hälleviks och Nordersunds utan även Stenshamns fiskehamnsbyggnad skulle påbörjas innevarande år; eller att riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts nyssnämnda hemställan oförändrad, på extra stat för år 1917 till uttagande av sten till den år 1911 beslutade hamnbyggnaden vid Stenshamn ville anvisa 75,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan innevarande år härav utanordna behöfligt belopp;

dels en inom andra kammaren väckt motion nr 110, däri hemställts, att riksdagen måtte dels, med ändring av sitt år 1912 fattade beslut i fråga om anslag å 30,000 kronor för utförande av vissa arbeten vid Barsebäcks hamn under vissa då angivna villkor, besluta, att denna hamn skulle upptagas bland dem, vilkas byggande skulle äga rum utslutande på statens bekostnad, samt att det till denna hamn beviljade anslaget skulle sammanslås med det år 1911 av riksdagen beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa utav fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar och utgå för samma ändamål samt under enahanda villkor som detta; dels ock, vid bifall härtil, av det sålunda sammanslagna anslaget å 2,818,000 kronor å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 800,000 kronor att, enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t kunde finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, borde avseendras för det gemensamma behovet;

dels ock två inom riksdagen väckta likalydande motioner, nr 73 i första kammaren och nr 177 i andra kammaren, däri hemställts, att riksdagen måtte för år 1917 på extra stat bevilja ett förslagsanslag å 175,000 kronor för anskaffande av ett lämpligt mudderverk för upprensning av fiskehamnar.

Riksdagen har icke något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i förevarande ämne föreslagit.

I anledning av departementschefens till statsrådsprotokollet gjorda yttrande, huruvida det hittills vid hamnbyggnaderna i fråga använda

entreprenadsystemet fortfarande bör bibehållas eller staten själv övertaga nämnda arbeten, vill riksdagen uttala, att riksdagen med hänsyn till de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framhållna högst betänkliga hinder för hamnbyggnadsarbetenas rationella och snabba bedrivande, som enligt vad i ärendet upplysts redan mött vid de under arbete varande hamnanläggningarna på grund av arbetenas handhavande genom enskilda entreprenörer, finner ifrågavarande fiskehamnsbyggnader böra, därest icke på grund av alldeles särskilda omständigheter kan anses lämpligt tillgripa entreprenadsystemet, utföras direkt av staten genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Ett ytterligare skäl för denna anordning torde på sätt departementschefen även framhållit vara att enligt riksdagens förut fattade beslut hamnbyggnaderna skola i mån som desamma fullbordas till underhåll övertagas av staten.

Beträffande härefter motionen nr 24 i första kammaren, så har denna icke direkt tillkommit i fiskerinäringens intresse utan fastmer av omtanke om den stora grupp av stenindustriarbetare i Blekinge, framför allt de å ökommunerna bosatta, vilka genom den världsläget åtföljande arbetslösheten kommit i verklig nöd. Den avser nämligen, att staten skall antingen genom att redan under innevarande år igångsätta bygandet av den år 1911 beslutade fiskehamnen vid Stenshamn eller ock genom anvisande av extra anslag möjliggöra uttagning av till nämnda hamnbyggnad erforderlig sten bereda arbetstillfälle åt nämnda kategori arbetare.

Visserligen har Eders Kungl. Maj:t dels på sätt departementschefen och motionären erinrat i det syfte motionen avser redan fattat beslut rörande uttagning, bearbetning och framforsling av den till hamnbyggnaderna vid Hällevik och Nordersund behövlige sten, dels ock, såsom framgår av statsrådsprotokollet, beslutat om uttagning i Blekinge av sten till den å Skånes sydkust belägna hamnen vid Östra Torp, vartill riksdagen år 1914 beviljat särskilt anslag. Emellertid har riksdagen funnit de skäl, som i motionen anförts för behövligheten av att i ovan nämnda syfte påbörja ytterligare liknande arbeten, övertygande. Av de i motionen uppställda två alternativen har riksdagen funnit det första alternativet vara att föredraga, varför riksdagen biträder detta alternativ. — Beträffande den rubbning i den tidigare fastställda ordningen för fiskehamnsbyggnadernas utförande, som blir en följd av bifall till förslaget om igångsättande av Stenshamns fiskehamnsbyggnad redan i år, vill riksdagen understryka, att denna uteslutande är motiverad genom ovanberörda extraordinära förhållanden.

Vad angår motionen nr 110 i andra kammaren, så avser densamma en ökning i det av Eders Kungl. Maj:t för fiskehamnsbyggnader under år 1917

föreslagna beloppet i syfte att därigenom möjliggöra ett påskyndande av de för fiskerinäringen så ytterst viktiga fiskehamnsanläggningarna, vilka av olika anledningar hittills blivit alltför mycket fördröjda, och har i motionen tillika framhållits, hurusom även den stora arbetslösheten inom ovannämnda arbetarkår väl motiverade ett rikare anslag för ändamålet för år 1917.

Då det enligt riksdagens uppfattning många gånger endast är bristen på lämpliga hamnar, som återhåller fiskarbefolkningen i fråga om anskaffandet av för det lönande havsfisket erforderliga båtar och redskap, och då det såsom 1911 års riksdag uttalat i fråga om anläggande av fiskehamnar bokstavligen alltså gäller, att tid är pengar, instämmer riksdagen till fullo i vad motionären anfört rörande vikten av hamnbyggnadernas snabba utförande. Riksdagen har även ansett, att för detta ändamål medel böra beredas till belopp, överstigande det av Eders Kungl. Maj:t föreslagna.

Beträffande det för år 1917 erforderliga anslaget till fiskehamnsanläggningar under förutsättning, 1) att beslut fattas om att staten själv övertager byggandet av samtliga fiskehamnar, 2) att nödig arbetsmateriel omedelbart anskaffas för arbetets intensiva bedrivande, 3) att Stenshamns hamnbyggnad påbörjas i enlighet med i förstnämnda motion gjorda yrkande alt. I, 4) att av för 1917 beslutade anslag redan under 1916 må av tillgängliga medel utanordnas vad som erfordras för anskaffning av arbetsmateriel, stenuttagning m. m. för arbetenas fulla bedrivande under 1917, inhämtas av en av chefen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamn-avdelning överstelöjtnant O. Z. Ekdahl, under ärendets förberedande behandling inom riksdagen, avgiven P. M. följande:

»Enligt verkställda preliminära beräkningar skulle det för arbetenas bedrivande under ovan angivna förutsättningar för år 1917 erfordras ett anslag av 885,000 kronor.

Med detta belopp skulle då bestridas samtliga utgifter för hamn-avdelningen och dess arbeten med fortsättande och anslutning av de redan under arbete varande hamnbyggnaderna med stenuttagningsarbetena och med själva byggnadsarbetena vid Hällevik, Nogersund, Stenshamn och Hönö—Klova, ävensom utgifterna för anskaffandet av nödig arbetsmateriel till den omfattning, som erfordras för arbetena med dessa hamnar under åren 1916—1917.

Utöver det i motion nr 110 i andra kammaren för år 1917 föreslagna beloppet 800,000 kronor, samt de för hamnbyggnaden vid Barsebäck redan anvisade (men ej disponerade) 20,000 kronor skulle sålunda, såvitt nu på förhand kan beräknas, erfordras ytterligare cirka 65,000 kronor.

Uti den av mig uppgjorda planen för arbetenas bedrivande förut-

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 26 häft. (Nr 63—64.) 2

sättes, att hamnbyggnadsarbetena vid Hällevik, Nogersund och Stenshamn skulle börjas redan 1916. Och för att dessa arbeten skulle kunna bedrivas med bästa möjliga effekt under år 1916, hemställde väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i underdåniga skrivelsen den 21 oktober 1915 om Kungl. Maj:ts beslut i fråga om arbetenas direkta utförande med undvikande av mellanhänder. Om sådant beslut erhållits, var det meningen att under tiden december 1915—mars 1916, dels anskaffa behöflig arbetsmateriel, dels uttaga sten och anskaffa övriga nödiga materialier såsom vinterhugget virke till sänkkistorna för vågbrytarne, hophugga och timra kistorna, anskaffa cement och murbrukssand m. m. till sådan omfattning, som erfordrades för att själva byggnadsarbetena skulle kunnat, enligt arbetsplanen, taga sin början omkring den 1 april i år. Då nu emellertid ett avgörande om sättet för arbetenas bedrivande sker först senare, medför detta en motsvarande försening med anskaffandet av materiel och byggnadsmateriel. Arbetena med de nya hamnar, som skola börjas 1916, kunna i följd härav icke komma att bedrivas så raskt, som den utarbetade arbetsplanen förutsatte. Men härav kommer då ock att följa, att av de för år 1916 anvisade medlen någon del kommer till användning först under år 1917. Med hänsyn härtill anser jag det vara att förutse, att de förberörda 65,000 kronorna, som utöver anvisade 800,000 kronor skulle erfordras under år 1917, kunna påräknas som disponibla från de redan för år 1916 anvisade medlen.

I de nu verkställda beräkningarna har jag utgått från den förut sättningen, att Stenshamns hamnbyggnad skall påbörjas i år samt själva byggnadsarbetena för denna hamn fortsättas och fullt bedrivas under 1917 liksom Hälleviks och Nogersunds hamnbyggnader — d. v. s. bedrivas i enlighet med det i motion nr 24 i första kammaren gjorda yrkande alt. I.

Beträffande den för arbetenas direkta bedrivande utan anlitage av entreprenörer erforderliga arbetsmaterielen har jag beräknat, att kostnaden för denna icke skall överskrida det belopp av cirka 526,000 kronor, som i form av entreprenadvinst beräknats ingå i den till 5,259,400 kronor beräknade kostnaden för de beslutade men ännu icke påbörjade fiskehamnarna. Något särskilt anslag till anskaffande av arbetsmaterielen skulle sålunda icke erfordras utöver den beräknade totala byggnadskostnaden för samtliga hamnar, utan endast ett för åren 1917 och 1918 förskottsvis anvisat anskaffningsbelopp, det vill säga ökning av de till 610,000 kronor för vardera året förut antagna anvisningsbeloppen.

Enligt de verkställda beräkningarna skulle av för år 1917 beslutade anslag redan under år 1916 behöva anlitas för anskaffning av nödig arbetsmateriel, stenuttagning m. m. cirka 200,000 kronor för att arbetena må kunna fullt bedrivas under 1917.

Beträffande samtliga nu verkställda beräkningar och nu lämnade kostnadsuppgifter måste givetvis, med hänsyn till den inverkan, som världskriget kommer att medföra i avseende å prisstegringar för den närmare framtiden, göras samma reservation som i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens underdåniga framställning den 9 september 1915 vid överlämnande av plan för anvisande av anslag till fiskehamnsbyggnaderna.

På grund av vad ovan anförts anser jag mig böra sammanfatta mitt uttalande sålunda:

1) Under de angivna förutsättningarna skulle för år 1917 erfordras ett anslag av 800,000 kronor i stället för 590,000 kronor,

2) av för år 1917 anslagna 800,000 kronor skulle behöva redan under år 1916 utanordnas 200,000 kronor för anskaffning av till en början behöfelig arbetsmateriel, stenuttagning m. m.,

3) Stenshamns hamnbyggnad kan då påbörjas och i fortsättning bedrivs i enlighet med det i motion nr 24 i första kammaren gjorda yrkande alt. I.» —

Beträffande de för ifrågavarande ändamål för år 1917 sålunda erforderliga medel får riksdagen anföra följande.

Av det av riksdagen för år 1913 beviljade anslag å 30,000 kronor för utförande av vissa arbeten vid Barsebäcks hamn har såsom förut nämnts för samma år anvisats ett belopp av 20,000 kronor. Sistnämnda belopp har enligt vad i ärendet upplysts emellertid ej tagits i anspråk. — Vid bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag rörande upptagande av nämnda hamn bland dem, vilkas byggande skall äga rum uteslutande på statens bekostnad, och sammanslagning av det till denna hamn beviljade anslaget med det av 1911 års riksdag beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till byggande av vissa fiskehamnar, av vilket sistnämnda anslag återstår oanvisat 620,000 kronor, kommer således att för år 1917 för detta ändamål finnas tillgängligt ovanberörda redan anvisade men ej disponerade belopp å 20,000 kronor. I betraktande av att det enligt ovanstående beräkning för år 1917 erforderliga beloppet utgör 800,000 kronor, skulle alltså anvisande av nytt anslag för fiskehamnsbyggnader för nämnda år erfordras till belopp av 780,000 kronor.

För fyllande av detta anslagsbehov bör i första hand tagas i anspråk för ändamålet ifråga redan beviljat men ej anvisat anslag eller $10,000 + 620,000 = 630,000$ kronor. Härutöver erfordras emellertid ett belopp av 150,000 kronor.

I förberörda likalydande motioner har begärts ett anslag av 175,000 kronor till anskaffande av ett mudderverk för uppreprensning av fiskehamnar. I händelse av statens övertagande av hamnbyggnadsarbetena, så kommer emellertid genom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens försorg att inköpas

för hamnbyggnadernas utförande erforderligt materiel, däribland enligt vad riksdagen erfarit även två mudderverk. Enligt vad riksdagen vidare inhämtat torde de mudderverk, som sålunda komma att inköpas, icke helt erfordras för utförande av statens hamnbyggnadsarbeten eller för hamnarnas framtida underhåll, utan kunna under vissa tider av året bliva disponibla för det i nu ifrågakvarande motioner åsyftade ändamål.

Vid sådant förhållande har riksdagen till erforderlig del tagit det i motionerna begärda anslaget i beräkning för fyllande av ovannämnda behov av ytterligare medel till fiskehamnsbyggnader.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt de i ämnet väckta motionerna *dels*, med ändring av sitt år 1912 fattade beslut i fråga om anslag å 30,000 kronor för utförande av vissa arbeten vid Barsebäcks hamn under vissa då angivna villkor, beslutat, att denna hamn skall upptagas bland dem, vilkas byggande skall äga rum utslutande på statens bekostnad, samt att det till denna hamn beviljade anslaget skall sammanslås med det år 1911 av riksdagen beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa utav fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar och utgå för samma ändamål samt under enahanda villkor som detta; *dels* å extra stat för år 1917 anvisat återstoden eller 630,000 kronor av det sålunda sammanslagna anslaget å 2,818,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågakvarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avseändras för det gemensamma behovet, med rätt för Eders Kungl. Maj:t tillika att under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 200,000 kronor; *dels* med avseende på ordningsföljden för de år 1911 beslutade fiskehamnarnas byggande anslutit sig till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda alternativet, enligt vilket icke endast Hälleviks och Nordersunds utan även Stenshamns fiskehamnsbyggnad skall påbörjas innevarande år; *dels ock* å extra stat för år 1917 anvisat ytterligare ett anslag av 150,000 kronor att på sätt och under villkor som ovan nämnts användas för enahanda ändamål.

Stockholm den 5 april 1916.

Med undersätlig vörndnad.